

Banking and Financial Crises

Αιτίες Κρίσεων: Ηθικός Κίνδυνος ή Σφάλματα
Causes of Crisis: Moral Hazard or Mistakes

Έναυσμα κρίσης

- ▶ Διακρίνουμε έναυσμα (trigger) από βαθύτερες αιτίες (causes) κρίσης
- ▶ Το έναυσμα πυροδοτεί την κρίση, αλλά δεν είναι ο βαθύτερος λόγος δημιουργίας της κρίσης
- ▶ Έναυσμα κρίσης 2007-2009
  - ▶ Β χορήγησαν πολλά subprime στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενα επιτόκια
  - ▶ Αρχικά χαμηλό επιτόκιο (teaser), αλλά μεγάλη αύξηση μετά από 2-3 χρόνια
  - ▶ Για πολλά από τα subprime δάνεια, η αύξηση επιτοκίων ήταν προγραμματισμένη για το 2007
    - ▶ Subprime δανειολήπτες δεν το είχαν καταλάβει, γιατί πιο πιθανό να είχαν λιγότερες εκπαιδευτικές και κοινωνικο-οικονομικές ευκαιρίες
  - ▶ Όταν ήρθε το 2007, οι subprimes δεν μπόρεσαν να πληρώσουν τις αυξημένες δόσεις και άρχισαν να αθετούν δανειακές υποχρεώσεις
  - ▶ Ως συνέπεια, οι τιμές των σπιτιών άρχισαν να πέφτουν
  - ▶ Επειδή τα subprime δάνεια είχαν τιτλοποιηθεί πολλαπλώς, οι απώλειες λόγω αθετήσεων και πτώσης τιμών μεταφέρθηκαν στα MBS
  - ▶ Β άρχισαν να καταγράφουν απώλειες που, για επιπλέον λόγους, δεν μπορούσαν να απορροφήσουν

Αιτία κρίσης

- ▶ Αιτία κρίσης
  - ▶ Β ανέλαβαν υπερβολικά ρίσκα δίνοντας subprime δάνεια και τιτλοποιώντας τα πολλαπλώς, ενώ ταυτόχρονα διατηρούσαν υψηλά επίπεδα μόχλευσης
  - ▶ Αυτή η ριψοκίνδυνη στρατηγική ενέχει μεγάλο κίνδυνο αποτυχίας και, άρα, επενδυτικών απωλειών
  - ▶ Bernanke: The 2007-9 crisis was a shadow crisis
- ▶ Καίρια ερώτηση πολιτικής: Γιατί έγιναν αυτές οι επιλογές από τις Β;
- ▶ Δύο ανταγωνιστικές/εναλλακτικές υποθέσεις
  - ▶ Σφάλματα: Αισιοδοξία και (παρ)αμελημένα ρίσκα
    - ▶ Π.χ. σφάλματα επενδυτικής στρατηγικής
  - ▶ Ηθικός κίνδυνος
    - ▶ Π.χ. γνώση διάσωσης δημιουργεί κίνητρα λήψης υπερβολικού ρίσκου

Πώς διαχωρίζονται εμπειρικά οι δυο υποθέσεις;

- ▶ Η βασική διαφορά ανάμεσα στις δυο υποθέσεις είναι η άποψη της τράπεζας για την πιθανότητα κρίσης, π
  - ▶ Ηθικός κίνδυνος: Β έχει υψηλό π , παίρνει ρίσκο συνειδητά
  - ▶ Σφάλματα: Β έχει χαμηλό π , άγνοια ύπαρξης ρίσκου
- ▶ Δύσκολος ο διαχωρισμός, γιατί
  - ▶ Δύσκολη η εκτίμηση του π
  - ▶ Δύσκολο να αποδειχθεί πρόθεση (Θυμηθείτε: CRAs)
  - ▶ Προβλήματα ηθικού κινδύνου μπορεί να οδηγήσουν σε σφάλματα

Πρώτη υπόθεση

Ποιος πρόβλεψε την κρίση;

- ▶ Δεν θα έπρεπε οι τράπεζες να είχαν προβλέψει την επικείμενη κατάρρευση αγοράς κατοικίας;
- ▶ Λίγοι προέβλεψαν ξεφούσκωμα (bubble burst): Yellen, Rubini, Big Short
  - ▶ Janet Yellen: Πρόεδρος Fed 2014-2018
- ▶ Οι υπόλοιποι τους αγνόησαν
- ▶ Ακόμα και ο Bernanke δεν προέβλεψε
  - ▶ Ben Bernanke: Πρόεδρος Fed 2006-2014

Τι πίστευαν οι insiders πριν την κρίση subprime;

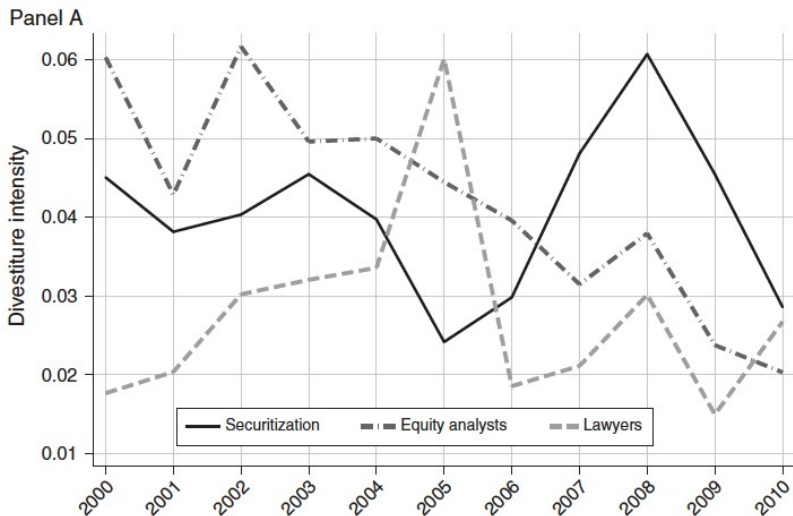
- ▶ Χαρτοφυλάκια των insiders, πού επένδυσαν τα λεφτά τους
- ▶ Ηθικός κίνδυνος (υψηλό π) θα σήμαινε ότι δεν πήραν ρίσκο με τα δικά τους λεφτά
- ▶ Σφάλματα (χαμηλό π) θα σήμαινε ότι πήραν ρίσκο και στο δικό τους χαρτοφυλάκιο
- ▶ Cheng, Reina, Xiong (2014): Προσωπικές συναλλαγές ακινήτων των midlevel managers σε securitized finance (CDOs etc.) για περίοδο 2004-2006
  - ▶ Σύγκριση με χαρτοφυλάκια δικηγόρων και αναλυτών μετοχών

Δείγμα των insiders

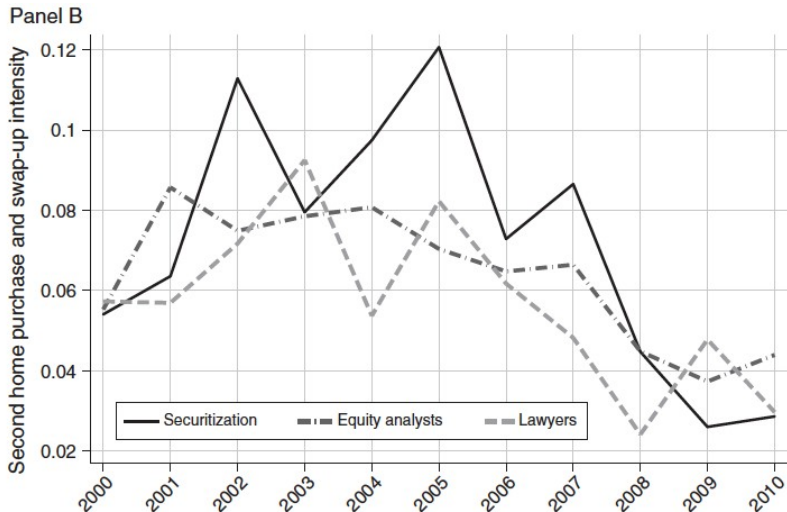
Sample	Securitization	Equity analysts	Lawyers
<i>Panel A. Number of people</i>			
Number of names	613	469	406
Not midlevel manager	13	—	—
Not housing	94	—	—
Not found in public records	29	16	3
Multiple found in public records	50	27	3
International	27	25	0
Deceased	0	1	0
People in sample	400	400	400
Person found, but no homes owned	58	82	42
People who sold all properties before 2000	3	1	0
People who only own homes beginning after 2010	3	4	3
People in sample owning at least one home, 2000–2010	336	313	355
Unconditional rate of homeownership	0.84	0.78	0.89

Πούλησαν σπίτια οι insiders;

- ▶ Divestiture: Πώληση σπιτιού
- ▶ Securitization managers: μικρότερη πιθανότητα να πουλήσουν 2004-2006

Αγόρασαν σπίτια οι insiders;

- ▶ Securitization managers: Μεγαλύτερη πιθανότητα να αγοράσουν δεύτερο ή πιο ακριβό σπίτι μέχρι μέσα 2008

Οι τραπεζικοί insiders ήταν αισιόδοξοι

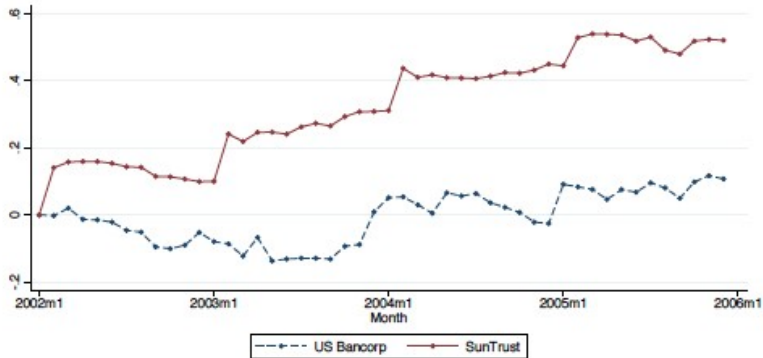
- ▶ Άρα, οι securitization managers φαίνεται πως ήταν τουλάχιστον τόσο αισιόδοξοι όσο το ευρύτερο κοινό
- ▶ Δεν προέβλεψαν ότι θα σκάσει η φούσκα
- ▶ Η ανωτέρω ανάλυση δεν αποδεικνύει πλήρως ότι το π είναι χαμηλό
- ▶ Αλλά είναι πιο συνεπής με π χαμηλό παρά υψηλό

Τι έκαναν οι top managers;

- ▶ Ma (2013): Παρόμοια ανάλυση, αλλά με CEOs τραπεζών
- ▶ Ιδέα: Πιο αισιόδοξοι CEOs έχουν μικρότερη πιθανότητα να πουλήσουν μετοχές ή options της τράπεζάς τους
- ▶ Μέτρο αισιοδοξίας: έκθεση στις μετοχές τράπεζάς τους 2002-2006
- ▶ Πρώτη υπόθεση: Τράπεζες με πιο αισιόδοξους CEOs, χαμηλό π , ήταν περισσότερο εκτεθειμένες στην αγορά κατοικίας πριν την κρίση και, άρα, είχαν μεγαλύτερες απώλειες στην κρίση
- ▶ Case study: Σύγκριση δυο τραπεζών
  - ▶ US Bancorp με λιγότερο αισιόδοξο CEO
  - ▶ SunTrust με περισσότερο αισιόδοξο CEO

Μετοχική έκθεση

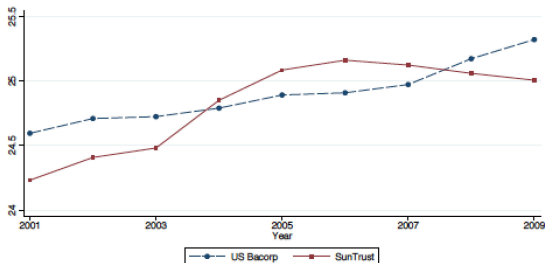
Panel A. Equity Holding Change of Grundhofer (US Bancorp) and Humann (SunTrust)

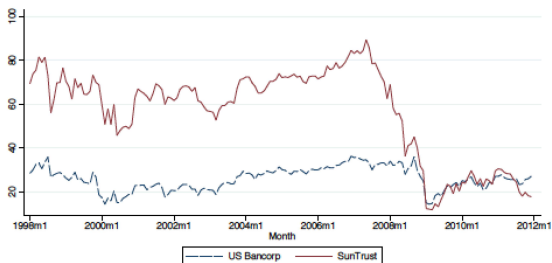
- ▶ SunTrust (αισιόδοξη) αύξανε την έκθεση στις μετοχές της

Δάνεια κατοικίας και τιμές μετοχών

Panel B. Log Loans Backed by Real Estate of US Bancorp and SunTrust

Panel C. Stock Prices of US Bancorp and SunTrust

Έκθεση στην αγορά κατοικίας

	Log Change Loans Backed by Real Estate (02–05)				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Log Holding Change (02–05)	0.305*** (0.0781)	0.267*** (0.0748)	0.340*** (0.121)	0.300*** (0.111)	0.275** (0.105)
Dividend Yield as of 2002		-4.477*** (1.489)		-1.717 (2.653)	-1.521 (2.566)
Volatility as of 2002		0.200 (0.283)		0.431 (0.326)	0.422 (0.308)
RE Loans/Assets by 2002		-0.123 (0.166)		-0.254 (0.183)	-0.262 (0.174)
Size (log assets) by 2002		-0.0203 (0.0140)		-0.0272* (0.0143)	-0.0290** (0.0138)
Log Holding Change (98–01)			-0.0330 (0.0202)	-0.0444* (0.0242)	-0.0400* (0.0211)
RE Loan Growth (98–01)			0.304** (0.137)	0.254** (0.111)	0.249** (0.109)
FHFA Index Change (02–05)					0.386 (0.252)
Constant	0.411*** (0.0246)	0.656*** (0.190)	0.272*** (0.0564)	0.519*** (0.181)	0.441** (0.181)
Observations	142	136	77	76	76
R-squared	0.076	0.170	0.204	0.304	0.339

Robust standard errors in parentheses

*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

► Πιο αισιόδοξος CEO αύξησε περισσότερο τα δάνεια για αγορά κατοικίας

Τιμή μετοχής

	Holding Period Return (2007–2009)				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Log Holding Change (02–05)	-0.213** (0.0838)	-0.200** (0.0871)	-0.217** (0.105)	-0.300** (0.133)	-0.333** (0.165)
Dividend Yield as of 2002		2.747 (1.903)	0.842 (1.909)		1.566 (2.289)
Volatility as of 2002		-0.200 (0.197)	-0.337 (0.252)		-0.295 (0.265)
Pre-Crisis Beta		-0.0621 (0.122)	-0.0657 (0.151)		0.178 (0.221)
RE Loans/Assets by 2002			-0.900*** (0.250)		-0.714** (0.288)
Size (log assets) by 2002			-0.00607 (0.0219)		0.0230 (0.0278)
Log Holding Change (98–01)				-0.00163 (0.0300)	-0.0235 (0.0291)
Constant	-0.451*** (0.0317)	-0.426*** (0.110)	0.129 (0.281)	-0.433*** (0.0417)	-0.275 (0.306)
Observations	166	160	135	94	78
R-squared	0.029	0.053	0.178	0.040	0.236

Robust standard errors in parentheses

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$

- Τιμές μετοχής στην τράπεζα με πιο αισιόδοξο CEO έπεσαν περισσότερο

Και πάλι, οι τραπεζικοί insiders ήταν αισιόδοξοι

- ▶ Επιθυμία διατήρησης καλής φήμης ενδέχεται να προφυλάσσει από ηθικό κίνδυνο (reputational concerns)
  - ▶ Σε δηλώσεις, η JP Morgan ανέφερε αυτήν την επιθυμία περισσότερο από την Bear Stearns
  - ▶ Η Bear Stearns χρεοκόπησε και εξαγοράστηκε από την JP Morgan
  - ▶ Όχι απόδειξη, αλλά ένδειξη

Μετοχική έκθεση CEOs στις μεγαλύτερες τράπεζες

Firm	Executive	CEO Term	Stock (b.2002)	Options (b.2002)	Stock (b.2006)	Options (b.2006)
Bear Stearns	James Cayne	1993-2008	4,702,840	211,864	5,909,483	761,165
Lehman Brothers	Richard Fuld	1994-2008	4,239,658	2,906,640	4,473,624	1,700,000
Merill Lynch	Stanley O'Neal	2003-2007	73,209	2,108,157	1,189,614	2,523,919
Morgan Stanley	Philip Purcell	1997-2005	2,442,416	3,433,120	2,198,315	1,910,948
Goldman Sachs	Henry Paulson	1999-2006	3,997,960	361,043	4,032,743	680,474
Citigroup	Charles Prince	2003-2007	752,618	1,067,851	1,485,983	1,137,411
Bank of America	Kenneth Lewis	2001-2009	536,168	3,580,000	486,872	5,580,000
JPMorgan Chase	William Harrison	2002-2005	1,078,141	5,060,747	802,571	5,929,369

- ▶ Οι CEOs στις τράπεζες με τη χειρότερη επίδοση στην κρίση είχαν αυξήσει την έκθεσή τους στις μετοχές της τράπεζας πριν την κρίση περισσότερο από τους CEOs στις καλύτερες τράπεζες
- ▶ Εξαίρεση ο Richard Fuld της Lehman Brothers

Προβλήματα ανωτέρω αναλύσεων

- ▶ Φαίνεται να υπονοεί ότι Β έκαναν λάθη
- ▶ Ωστόσο, το λάθος μπορεί απλά να ήταν στην πρόβλεψή τους για το πότε θα σκάσει η φούσκα (timing)
- ▶ Δηλαδή, μπορεί να ήξεραν ότι δημιουργούσαν φούσκα και να μην τους ενδιέφερε, αφού για μεγάλο διάστημα κερδοσκοπήσαν από αυτήν (ride the bubble)
- ▶ Μπορεί να είχαν στόχο κάποια στιγμή να αρχίσουν να πουλάνε (smart money exits), αλλά τελικά δεν πρόλαβαν και η φούσκα έσκασε νωρίτερα από ό,τι περίμεναν
- ▶ Άρα έμειναν με απώλειες, αλλά όχι γιατί έκαναν λάθη επενδυτικά (μη ορθολογικές αποφάσεις), απλά γιατί δεν σταμάτησαν εγκαίρως να κερδοσκοπούν
- ▶ Συστηματικά, τεράστια, και επίμονα "λάθη" σε πολλές μεριές του χρηματοπιστωτικού συστήματος
  - ▶ Bs, CRAs, Fs
  - ▶ Ποτέ ξανά στο παρελθόν

Δεύτερη υπόθεση

Ηθικός κίνδυνος και ανάληψη ρίσκου (risk taking)

- ▶ Μεταφορά δανείων προς τιτλοποίηση
  - ▶ Μείωση κινήτρου για έλεγχο πιστοληπτικής αξιοπιστίας
  - ▶ Σαν σχέδιο πυραμίδας, όσο συνεχίζεται η άνοδος τιμών
- ▶ Αμοιβές βασίζονταν σε αριθμό νέων δανείων (originations)
  - ▶ Εκμετάλλευση φτωχότερων, μεταναστών, μειονοτήτων
  - ▶ Μπορούσε να δανειστείς 125% της αξίας του σπιτιού
- ▶ Αμοιβές σχεδιασμένες σαν options, επενδυτές συμφώνησαν όσο οι τιμές αυξάνονταν
  - ▶ Options protect against downside risk
  - ▶ Bonuses δεν επιστρέφονται, ενθάρρυνση κοντόφθαλμης επενδυτικής στρατηγικής (short-termism)
  - ▶ Lehman CEO, R. Fuld Jr., πληρώθηκε \$350 εκ 2000-2007
- ▶ Δωροδοκίες και ψευδής αξιολόγηση παραγώγων
- ▶ Ιδιωτικοποίηση ωφελειών, κοινωνικοποίηση ζημιών

Ηθικός κίνδυνος και Fed

- ▶ Alan Greenspan: Πρόεδρος Fed 1987-2006
- ▶ Δόγμα Greenspan 2002: Fed δεν μπορεί να αποτρέψει σχηματισμό bubbles, αλλά θα διασώσει σε περίπτωση πτώσης τιμών
- ▶ Κοσμοθεωρία Greenspan
  - ▶ Η οικονομία δεν παρουσιάζει τριβές, και ενδεχόμενα προβλήματα θα διορθωθούν από το αόρατο χέρι (Adam Smith's invisible hand)
  - ▶ Παρεμβάσεις στην οικονομία είναι σαν να προσπαθεί ο επιβάτης από το πίσω κάθισμα να κοντρολάρει το τιμόνι, όταν ο οδηγός δυσκολεύεται
- ▶ Ανακοινώσεις και δηλώσεις Greenspan επέτειναν πρόβλημα ηθικού κινδύνου

Ηθικός κίνδυνος και πολιτική διάσωσης (bailout)

- ▶ Γνώση διάσωσης μειώνει κίνητρα σωστής συμπεριφοράς
- ▶ Πολιτική διάσωσης είναι χρονικά ασυνεπής (time-inconsistent)
  - ▶ Κυβέρνηση μπορεί να δεσμευτεί *ex ante* ότι δεν θα διασώσει
  - ▶ Αλλά αυτή η δέσμευση δεν είναι αξιόπιστη, δεδομένου του υψηλού οικονομικο-κοινωνικού κόστους μιας χρηματοπιστωτικής κατάρρευσης
- ▶ Ούτε καν νόμοι δεν μπορούν να υπερβούν το πρόβλημα

Case study: Fannie and Freddie (GSEs)

- ▶ Federal National Mortgage Association (Fannie Mae): US government sponsored enterprise (GSE)
  - ▶ Ίδρυση 1938 μέσω New Deal
  - ▶ Σκοπός η τιτλοποίηση δανείων κατοικίας σε MBS
  - ▶ Εισηγμένη στο χρηματιστήριο
  - ▶ Το 2022, 33η μεγαλύτερη επιχείρηση ΗΠΑ από άποψη συνολικών εσόδων
- ▶ Federal Home Loan Mortgage Corporation (Freddie Mac)
  - ▶ Ίδρυση 1970, 56η μεγαλύτερη επιχείρηση ΗΠΑ
- ▶ Στις 7/9/08, στα πρόθυρα κατάρρευσης, τέθηκαν υπό federal conservatorship
- ▶ Σήμερα, είναι και πάλι κερδοφόρες

GSEs: Ηθικός κίνδυνος και κυβερνητική υποστήριξη

- ▶ Τον 09/2002, κριτική στην Fannie για υπερβολική αύξηση επιτοκιακού ρίσκου στον ισολογισμό της
- ▶ Το 2003
  - ▶ Κριτική σε Fannie και Freddie για υπερχρέωση δανειστών
  - ▶ Fannie ανακοίνωσε λάθος σε αξιολόγηση στεγαστικών δανείων, μείωσε αξία μετοχικού κεφαλαίου κατά \$1.1 δισ
  - ▶ Freddie ανακοίνωσε υπερεκτίμηση κερδοφορίας κατά \$4.5 δισ
- ▶ Τον 07/2008, τιμή μετοχής Fannie και Freddie έπεσε δραματικά, παρά κυβερνητική υποστήριξη
- ▶ Στις 30/07/08: Housing and Economic Recovery Act εξουσιοδότησε πλήρη εθνικοποίηση GSEs
  - ▶ Δημιουργία Federal Housing Finance Agency ως επιτηρητή
  - ▶ Έκτακτη εξουσιοδότηση στο Treasury για αγορά απεριόριστης ποσότητας τίτλων GSE
  - ▶ Διότι χρέος εκδοθέν ή εγγυημένο από GSEs υπερέβαινε τα \$5 τρισ

Επανεξέταση ηθικού κινδύνου: Για λάφυρα (looting)

- ▶ Όταν είναι σχεδόν σίγουρο ότι η τράπεζα θα χρεοκοπήσει, π.χ. γιατί έκανε τεράστια λάθη ή γιατί είναι πολύ αργά για να σωθεί
- ▶ Για λάφυρα: Άμεση εξαγωγή αξίας, π.χ. μερίσματα σε ιδιοκτήτες, μεταφορές πόρων σε φίλους κ.λπ.
- ▶ Παρατηρήθηκε στην κρίση Savings and Loan (S&L crisis) δεκαετίας 1980
  - ▶ Χρεοκοπία 32% (1,043 από 3,234) μικρών τραπεζών (thrifts)
  - ▶ Κυβέρνηση άργησε να παρέμβει, ξεκαθάρισμα έγινε μόνο στα 1990
  - ▶ Συνολικό κόστος \$160 δισ, εκ των οποίων \$132 δισ από φορολογούμενους
- ▶ Υπάρχουν ενδείξεις ότι παρατηρήθηκε πριν την κατάρρευση της SVB

Σύνοψη

- ▶ Σημαντικός ο ηθικός κίνδυνος όταν δεν υπάρχει μέλλον (όντως δεν υπάρχει ή υπάρχει αλλά δεν μας ενδιαφέρει)
- ▶ Αν ο ηθικός κίνδυνος κατά τη διάρκεια της κρίσης είναι πιο σημαντικός από ό,τι πριν την κρίση, τότε γρήγορη ρυθμιστική παρέμβαση μπορεί να μετριάσει τον ηθικό κίνδυνο
- ▶ Όμως, σε περιόδους μη κρίσης, πρέπει να καθιερωθεί έλεγχος και νομοθεσία που να μειώνουν τον ηθικό κίνδυνο, ώστε να μην δημιουργηθούν τόσο μεγάλα προβλήματα